

Số: 1600 /BGDDĐT-VP

Hà Nội, ngày 20 tháng 4 năm 2017

V/v trả lời chất vấn của ĐBQH khóa XIV

Kính gửi: Đại biểu Quốc hội Phạm Thị Thu Trang
Đoàn Đại biểu Quốc hội tỉnh Quảng Ngãi

Bộ Giáo dục và Đào tạo nhận được chất vấn của Đại biểu ghi ngày 10 tháng 3 năm 2017, cụ thể như sau:

Nghị quyết số 29-NQ/TW ngày 04/11/2013 về đổi mới căn bản, toàn diện giáo dục và đào tạo nhận định: "Đào tạo thiếu gắn kết với nghiên cứu khoa học, sản xuất, kinh doanh và nhu cầu thị trường lao động; chưa chú trọng đúng mức việc giáo dục đạo đức, lối sống và kỹ năng làm việc". Thực trạng cho thấy nhiều vụ việc tiêu cực nổi lên liên quan đến đạo đức, bạo lực học đường và cả đạo đức của một số cán bộ quản lý giáo dục, giáo viên, tạo dư luận xã hội không tốt và quan trọng hơn là ảnh hưởng đến nhân cách con người, tác động tiêu cực đến xã hội.

Đề nghị Bộ Giáo dục và Đào tạo có giải pháp gì để kịp thời chấn chỉnh vấn đề này và đưa ra giải pháp lâu dài để nâng cao chất lượng giáo dục và đào tạo.

Bộ Giáo dục và Đào tạo trả lời như sau:

1. Về việc đào tạo gắn kết với nghiên cứu khoa học, sản xuất, kinh doanh và nhu cầu thị trường lao động

Nhằm đáp ứng yêu cầu đổi mới căn bản, toàn diện giáo dục và đào tạo theo tinh thần Nghị quyết số 29-NQ/TW của Ban Chấp hành Trung ương Đảng khóa XI, Bộ Giáo dục và Đào tạo đã và đang triển khai những giải pháp tăng cường sự kết hợp giữa đào tạo với nghiên cứu khoa học, sản xuất, kinh doanh và nhu cầu của thị trường lao động, cụ thể như sau:

- Ban hành Thông tư 07/2015/BGDĐT ngày 16 tháng 4 năm 2015 về quy trình xây dựng, thẩm định, ban hành chương trình đào tạo trình độ đại học, thạc sĩ, tiến sĩ, trong đó yêu cầu một trong những căn cứ xây dựng chương trình đào tạo là phải có khảo sát, xác định nhu cầu của thị trường lao động; yêu cầu thành viên tham gia xây dựng chương trình đào tạo và thẩm định ban hành chương trình đào tạo phải có đại diện của doanh nghiệp, cơ quan sử dụng lao động sau đào tạo;

- Chỉ đạo các cơ sở đào tạo thường xuyên lấy ý kiến góp ý về nội dung, chương trình đào tạo từ các cơ quan nghiên cứu, tổ chức kinh doanh để làm cơ sở cho việc cập nhật, đổi mới nội dung chương trình và phương pháp đào tạo theo hướng giảm tải liệu lượng lý thuyết, tăng kiến thức thực tế, thực hành; chú trọng hơn các môn học mang tính liên ngành và các môn học kỹ năng mềm, tăng thời gian xử lý bài tập tình huống, giờ học thực hành; tổ chức thực tập theo các

môn học có báo cáo thu hoạch, chuyên đề nghiên cứu chuyên sâu theo hướng dẫn của giáo viên môn học.

- Khuyến khích việc thành lập các trung tâm, bộ phận hoặc văn phòng có chức năng tư vấn và phát triển, chịu trách nhiệm việc liên kết đào tạo của các cơ ở giáo dục đại học với doanh nghiệp để gắn kết đào tạo và sử dụng. Qua thông tin phản hồi từ phía các nhà sử dụng lao động, các cơ sở đào tạo có căn cứ để đổi mới mục tiêu, chương trình, giáo trình, phương pháp đào tạo phù hợp với hình thức liên kết mà nhà trường có thể tận dụng được sự hỗ trợ về địa bàn thực tập, thực tế cho sinh viên, cơ sở vật chất và tài chính cho phát triển nhà trường từ phía các nhà sử dụng.

- Thực hiện liên kết hợp tác và nghiên cứu khoa học với các doanh nghiệp và cơ quan nghiên cứu, sử dụng các giảng viên có trình độ cao được chọn lọc từ các cơ quan kinh doanh và cơ quan nghiên cứu khoa học giúp sinh viên cập nhật kiến thức và yêu cầu mới từ thực tiễn, thực hiện nghiên cứu các đề tài có tính ứng dụng theo đặt hàng của doanh nghiệp và các tổ chức nghiên cứu.

2. Về việc tăng cường giáo dục đạo đức, lối sống và kỹ năng làm việc cho học sinh, sinh viên

Thế hệ trẻ Việt Nam nói chung, học sinh, sinh viên nói riêng được nuôi dưỡng, chăm sóc, giáo dục ngày càng tốt hơn. Phần lớn học sinh, sinh viên hiện nay là những công dân có đạo đức tốt, kính trọng ông bà, cha mẹ, thầy cô giáo, người lớn tuổi; có trách nhiệm với bản thân, gia đình và xã hội; tích cực học tập rèn luyện và tu dưỡng bản thân; có tinh thần tương thân, tương ái giúp đỡ nhau, tích cực tham gia các hoạt động tập thể,... Rất nhiều học sinh, sinh viên tích cực vận động mọi người tham gia các hoạt động xã hội và thiện nguyện, nhiều người có ý chí vươn lên để giúp đỡ gia đình thoát nghèo và góp phần làm giàu cho đất nước. Tuy nhiên, việc giáo dục tư tưởng, đạo đức, lối sống cho học sinh, sinh viên còn một số hạn chế; sự phối hợp giữa gia đình, nhà trường và xã hội trong giáo dục đạo đức lối sống cho học sinh, sinh viên còn nhiều bất cập và dưới tác động của mặt trái nền kinh tế thị trường dẫn đến một bộ phận học sinh, sinh viên bị sa sút về đạo đức, có lối sống thực dụng, đua đòi, một số học sinh, sinh viên vi phạm pháp luật.

Nhằm đáp ứng yêu cầu đổi mới căn bản, toàn diện giáo dục và đào tạo theo tinh thần Nghị quyết số 29-NQ/TW của Ban Chấp hành Trung ương Đảng khóa XI, Bộ Giáo dục và Đào tạo đã và đang triển khai nhiều giải pháp tăng cường giáo dục toàn diện về kiến thức và giáo dục nhân cách, đạo đức, lối sống và giáo dục pháp luật cho học sinh, sinh viên, cụ thể là:

a) Xây dựng các văn bản và chỉ đạo công tác giáo dục đạo đức, lối sống, pháp luật cho học sinh, sinh viên

- Ban hành các văn bản quan trọng chỉ đạo về công tác giáo dục đạo đức, nhân cách, truyền thống dân tộc cho học sinh, sinh viên.

- Trình Thủ tướng Chính phủ ban hành Quyết định số 2170/QĐ-TTg ngày 11 tháng 6 năm 2013 phê duyệt Đề án giáo dục chuyển đổi hành vi về xây dựng

gia đình và phòng chống bạo lực gia đình đến năm 2020; Quyết định số 1501/QĐ-TTg ngày 28 tháng 8 năm 2015 phê duyệt Đề án tăng cường giáo dục đạo đức, lối sống, bồi dưỡng lý tưởng cách mạng cho thanh thiếu niên giai đoạn 2015 - 2020;

- Phối hợp với Bộ Công an ban hành Thông tư liên tịch số 06/2015/TTLT-BCA-BGDĐT ngày 28 tháng 8 năm 2015 hướng dẫn phối hợp thực hiện nhiệm vụ bảo vệ an ninh quốc gia, đảm bảo trật tự an toàn xã hội, đấu tranh phòng chống tội phạm và vi phạm pháp luật khác trong ngành Giáo dục¹.

b) **Đẩy mạnh công tác giáo dục pháp luật cho học sinh, sinh viên**

Thực hiện Chỉ thị số 32-CT/TW ngày 09 tháng 12 năm 2003 của Ban Bí thư Trung ương Đảng về tăng cường sự lãnh đạo của Đảng trong công tác phổ biến, giáo dục pháp luật, nâng cao ý thức chấp hành pháp luật của cán bộ, nhân dân; Quyết định số 1928/QĐ-TTg của Thủ tướng Chính phủ phê duyệt Đề án nâng cao chất lượng công tác phổ biến, giáo dục pháp luật trong nhà trường; Luật phổ biến, giáo dục pháp luật và các văn bản pháp luật có liên quan, từ năm 2011 đến nay, Bộ Giáo dục và Đào tạo đã ban hành, phối hợp ban hành nhiều văn bản liên quan đến công tác phổ biến, giáo dục pháp luật trong nhà trường.

Tiếp tục triển khai Kế hoạch thực hiện Đề án nâng cao chất lượng công tác phổ biến, giáo dục pháp luật trong nhà trường giai đoạn 2013-2020; tổ chức phổ biến kịp thời, thường xuyên các quy định pháp luật mới về giáo dục và các quy định pháp luật phù hợp với chức năng, nhiệm vụ của từng đối tượng thuộc phạm vi quản lý của đơn vị; chỉ đạo đổi mới phương pháp nhằm nâng cao chất lượng giảng dạy các kiến thức pháp luật trong chương trình chính khóa; tăng cường nội dung phổ biến, giáo dục pháp luật trong các chương trình ngoại khóa và các hoạt động ngoài giờ lên lớp; tổ chức thực hiện “Ngày Pháp luật” và các cuộc thi tìm hiểu về pháp luật...

c) **Chỉ đạo đổi mới mạnh mẽ nội dung, chương trình, phương pháp giảng dạy kiểm tra, đánh giá các bộ môn Giáo dục đạo đức, Giáo dục công dân, Giáo dục chính trị cho học sinh, sinh viên**

- Trong chương trình giáo dục hiện hành, Bộ đã chỉ đạo các cơ sở giáo dục triển khai việc giảng dạy tích hợp nội dung “Học tập và làm theo tấm gương đạo đức Hồ Chí Minh” vào nhà trường từ cấp học mầm non, phổ thông đến các trường trung cấp chuyên nghiệp từ năm học 2009 - 2010; triển khai giảng dạy bộ tài liệu hướng dẫn “Giáo dục kỹ năng sống trong các môn học” ở các cấp học phổ thông từ năm học 2010 – 2011. Tinh giản những nội dung, kiến thức khó, trùng lặp, chưa thực sự cần thiết đối với học sinh, dành thời gian cho các nội dung khác để học sinh có sức khỏe tốt, có khả năng vượt khó, tự lập và phát hiện ra vấn đề, phát huy khả năng sáng tạo giải quyết các vấn đề trong học tập và trong cuộc sống, có được hứng thú và phương pháp để tự học suốt đời².

¹ Thay thế Thông tư liên tịch số 34/2009/TTLT-BGDĐT-BCA.

² Công văn số 5842/BGDĐT-VP ngày 01 tháng 9 năm 2011 về việc hướng dẫn thực hiện điều chỉnh nội dung dạy học giáo dục phổ thông.

- Đổi mới phương pháp giảng dạy và đánh giá học sinh trong các môn chính khóa theo hướng phát huy tính tích cực, chủ động, sáng tạo và vận dụng kiến thức, kỹ năng của học sinh, khắc phục lối truyền thụ áp đặt một chiều, ghi nhớ máy móc; tăng cường ứng dụng công nghệ thông tin và truyền thông trong dạy học các môn Đạo đức, Giáo dục công dân, Lịch sử... nhằm góp phần tạo hứng thú học tập cho học sinh; thay đổi cách đánh giá học sinh³; thay đổi phương thức kiểm tra, đánh giá kết quả học tập của học sinh (ra đề theo hướng “mở”, gắn với thực tiễn cuộc sống, xây dựng ma trận câu hỏi, đánh giá quá trình, học sinh tự đánh giá và đánh giá lẫn nhau...).

- Tăng cường giáo dục đạo đức, lối sống thông qua hoạt động ngoại khóa, ngoài giờ lên lớp, các phong trào thi đua cho học sinh, sinh viên với nhiều hình thức phong phú, phù hợp với trình độ của học sinh theo từng chủ đề, thời gian cụ thể... Tổ chức giờ học linh hoạt, có thể diễn ra ở trong lớp hoặc ngoài sân trường, tại khu di tích lịch sử văn hóa, các địa điểm có liên quan đến nội dung môn học, gắn thực tế, gắn gũi với cuộc sống.

- Thực hiện Nghị quyết số 88/2014/QH13 của Quốc hội, Bộ Giáo dục và Đào tạo đang triển khai xây dựng Chương trình, sách giáo khoa giáo dục phổ thông mới, trong đó chú trọng nội dung môn Đạo đức và Giáo dục công dân và việc giảng dạy đạo đức, lối sống thông qua việc giáo dục chuyển đổi hành vi và trải nghiệm cho học sinh, chú trọng giáo dục nhân cách, đạo đức, lối sống, tri thức pháp luật và ý thức công dân nhằm phát triển năng lực và phẩm chất người học. Bên cạnh đó, học sinh cũng được giáo dục những giá trị cơ bản của văn hóa truyền thống và đạo lý dân tộc, tinh hoa văn hóa nhân loại, giá trị cốt lõi và nhân văn của chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh.

d) Tập trung chỉ đạo xây dựng môi trường giáo dục lành mạnh

- Chỉ đạo, hướng dẫn các sở giáo dục và đào tạo chủ động tham mưu đề xuất với chính quyền cơ sở, ngành Công an và các lực lượng xã hội ở địa phương để xây dựng môi trường giáo dục lành mạnh; triển khai các giải pháp đảm bảo an ninh, trật tự trường học, phòng chống tình trạng học sinh đánh nhau theo từng năm học và thời điểm cụ thể. Tiếp tục chỉ đạo thực hiện Chỉ thị của Bộ trưởng Bộ Giáo dục và Đào tạo về tăng cường phối hợp nhà trường, gia đình và xã hội trong công tác giáo dục trẻ em, học sinh, sinh viên.

- Đẩy mạnh các hoạt động phối hợp liên ngành với Bộ Công an, Bộ Văn hoá - Thể thao và Du lịch, Bộ Y tế, Trung ương Đoàn Thanh niên Cộng sản Hồ Chí Minh, Hội Liên hiệp Phụ nữ Việt Nam, Hội Khuyến học Việt Nam..., huy động các lực lượng xã hội cùng tham gia xây dựng môi trường giáo dục lành mạnh, quản lý học sinh, sinh viên; tăng cường công tác quản lý thông tin đại chúng, thay đổi cách tiếp cận với thông tin xấu, những thông tin nhạy cảm, ảnh hưởng đến nhận thức của học sinh, sinh viên.

³ Thông tư số 58/2011/TT-BGDĐT về quy chế đánh giá, xếp loại học sinh trung học cơ sở, trung học phổ thông; Thông tư số 30/2014/TT-BGDĐT quy định đánh giá học sinh tiểu học; Thông tư số 22/2016/TT-BGDĐT sửa đổi, bổ sung một số điều của quy định đánh giá học sinh tiểu học ban hành kèm theo Thông tư số 30/2014/TT-BGDĐT.

- Tăng cường phát huy vai trò, trách nhiệm của các tổ chức, đoàn thể trong trường: Đoàn Thanh niên Cộng sản Hồ Chí Minh, Hội Sinh viên, Đội Thiếu niên tiên phong, Công đoàn và các tổ chức khác trong việc giáo dục tư tưởng chính trị, đạo đức, lối sống, pháp luật, kỹ năng sống cho học sinh, sinh viên.

Hiện nay, Bộ Giáo dục và Đào tạo đang xây dựng đề trình Chính phủ ban hành Nghị định quy định môi trường giáo dục an toàn, lành mạnh, thân thiện, phòng chống bạo lực học đường.

3. Về đạo đức nhà giáo và cán bộ quản lý giáo dục

Từ năm 2006, Bộ Giáo dục và Đào tạo đã phối hợp với Công đoàn Giáo dục Việt Nam phát động cuộc vận động “Mỗi thầy cô giáo là một tấm gương tự học và sáng tạo”. Cùng với việc đó, Bộ Giáo dục và Đào tạo đã ban hành Quyết định số 16/2008/QĐ-BGDĐT ngày 16 tháng 4 năm 2008 của Bộ trưởng Bộ Giáo dục và Đào tạo quy định về đạo đức nhà giáo; các thông tư quy định chuẩn nghề nghiệp giáo viên, chuẩn nghề nghiệp hiệu trưởng trường phổ thông, chuẩn giám đốc trung tâm giáo dục thường xuyên đã quy định rõ chuẩn mực đạo đức của nhà giáo và cán bộ quản lý giáo dục. Triển khai các cuộc vận động, các phong trào thi đua và các văn bản trên, hầu hết nhà giáo và cán bộ quản lý giáo dục hiện nay đều là những người nhiệt tình, trách nhiệm, hết lòng vì học sinh. Tuy nhiên, trong thực tế vẫn còn tồn tại một số giáo viên, cán bộ quản lý giáo dục chưa làm tốt chức trách của mình, ảnh hưởng đến hình ảnh người giáo viên.

Nguyên nhân của tình trạng trên là: Ý thức trách nhiệm, nghề nghiệp của một bộ phận nhà giáo chưa đầy đủ; do mặt trái của nền kinh tế thị trường nên công tác quản lý nhà giáo và cán bộ quản lý giáo dục có nơi, có lúc còn chưa chặt chẽ; chất lượng đào tạo về nghiệp vụ sư phạm, đặc biệt là trong ứng xử và xử lý tình huống sư phạm chưa cao; việc xử lý các trường hợp vi phạm đạo đức nhà giáo chưa kiên quyết, tính răn đe chưa cao.

Để khắc phục hiện tượng này, Bộ Giáo dục và Đào tạo đã và đang triển khai một số giải pháp sau:

- Rà soát, ban hành các văn bản làm cơ sở pháp lý cho công tác quản lý và nâng cao chất lượng đội ngũ: (i) Ban hành Quyết định số 16/2008/QĐ-BGDĐT ngày 16 tháng 4 năm 2008 của Bộ trưởng Bộ Giáo dục và Đào tạo ban hành Quy định về đạo đức nhà giáo; (ii) Ban hành chuẩn nghề nghiệp giáo viên; (iii) Ban hành chuẩn hiệu trưởng các cấp, trong đó, phẩm chất đạo đức được đặc biệt coi trọng.

Hiện nay, Bộ đã ban hành và đang tích cực triển khai các Thông tư về tiêu chuẩn chức danh nghề nghiệp giáo viên, giảng viên, trong đó có quy định về đạo đức nghề nghiệp. Đồng thời, tiến hành rà soát sửa đổi Quyết định số 16/2008/QĐ-BGDĐT ngày 16 tháng 4 năm 2008 để cập nhật, bổ sung đáp ứng những yêu cầu về đạo đức nhà giáo.

- Chỉ đạo rà soát, đánh giá thực trạng chất lượng đội ngũ giáo viên, giảng viên và cán bộ quản lý giáo dục các cấp theo chuẩn/tiêu chuẩn mới; xây dựng kế

hoạch và triển khai đào tạo, bồi dưỡng giáo viên, giảng viên và cán bộ quản lý giáo dục các cấp để nâng cao năng lực, đáp ứng yêu cầu đổi mới; rà soát tinh giản, bố trí, sắp xếp đội ngũ giáo viên, giảng viên, cán bộ quản lý đảm bảo chất lượng, hiệu quả công việc.

- Tăng cường kiểm định chất lượng các cơ sở đào tạo giáo viên trong cả nước; đẩy mạnh giao quyền tự chủ cho các cơ sở đào tạo giáo viên; chỉ đạo các trường sư phạm đổi mới mục tiêu, chương trình đào tạo giáo viên để sinh viên sau khi tốt nghiệp đáp ứng được yêu cầu về chuẩn nghề nghiệp. Tăng cường hợp tác quốc tế trong việc đổi mới, xây dựng chương trình đào tạo và công tác đào tạo, bồi dưỡng giáo viên, giảng viên, cán bộ quản lý các cơ sở giáo dục.

- Đổi mới công tác thi đua, khen thưởng đối với đội ngũ nhà giáo, cán bộ quản lý giáo dục theo hướng thiết thực, hiệu quả. Tăng cường thông tin truyền thông về những tấm gương nhà giáo tiêu biểu, các điển hình tiên tiến xuất sắc nhằm khơi dậy nhiệt huyết và ý thức, lương tâm, trách nhiệm, tự hào về nghề nghiệp của đội ngũ nhà giáo.

- Chỉ đạo, tổ chức tập huấn cho giáo viên và cán bộ quản lý cơ sở giáo dục về nội dung giáo dục bằng phương pháp kỹ thuật tích cực, giúp cán bộ quản lý và giáo viên giảm thiểu các hành vi ứng xử tiêu cực đối với học sinh.

- Chủ động nắm bắt kịp thời các thông tin về việc vi phạm đạo đức nhà giáo, đồng thời chỉ đạo, yêu cầu địa phương, cơ sở xử lý nghiêm, kịp thời các vụ việc vi phạm đạo đức nhà giáo theo thẩm quyền.

- Tăng cường công tác tuyên truyền, giáo dục cho đội ngũ nhà giáo nhận thức sâu sắc về vị trí của nghề giáo dục trong xã hội và sự cần thiết phải bồi dưỡng, nâng cao chất lượng đạo đức nghề nghiệp của đội ngũ nhà giáo trong tình hình hiện nay; thường xuyên bồi dưỡng, nâng cao năng lực, trình độ và phương pháp, tác phong công tác tốt cho đội ngũ nhà giáo.

- Xây dựng môi trường sư phạm lành mạnh, tạo điều kiện để các nhà giáo khẳng định mình trong thực tiễn. Có chính sách đãi ngộ đối với đội ngũ nhà giáo nhằm động viên đội ngũ nhà giáo yên tâm công tác, gắn bó với nghề nghiệp, đồng thời tuyên dương những tấm gương nhà giáo tiêu biểu có lương tâm, trách nhiệm, dành trọn tâm huyết và trí tuệ cho sự nghiệp khoa học giáo dục, hết lòng vì học sinh thân yêu. Thực hiện tốt phong trào thi đua “Đổi mới, sáng tạo trong dạy và học” giai đoạn 2016-2020.

- Phát huy vai trò của tổ chức đảng và các tổ chức, đoàn thể: Công đoàn, Đoàn thanh niên Cộng sản Hồ Chí Minh, Hội Liên hiệp Phụ nữ Việt Nam trong việc vận động, tổ chức thực hiện tốt các quy định về đạo đức nhà giáo trong nhà trường và ngoài xã hội.

- Đổi mới chương trình và giáo trình đào tạo giáo viên trong các trường sư phạm gắn với đạo đức nghề nghiệp tạo một nền tảng đạo đức người thầy trong mỗi sinh viên.

- Chỉ đạo các địa phương, các cơ sở giáo dục thực hiện nghiêm túc quy chế dân chủ trong nhà trường. Đồng thời, tiến hành rà soát, sửa đổi ban hành

Thông tư thay thế Quyết định số 04/QĐ-BGDĐT ngày 01 tháng 3 năm 2000 của Bộ trưởng Bộ Giáo dục và Đào tạo về việc ban hành quy chế thực hiện dân chủ trong nhà trường.

Trân trọng báo cáo Đại biểu./.

Nơi nhận:

- Như trên;
- Trường Đoàn ĐBQH tỉnh Quảng Ngãi;
- Tổng Thư ký Quốc hội;
- BT, Chủ nhiệm Văn phòng Chính phủ;
- CN Ủy ban VHGDĐTNTNNĐ của QH;
- Vụ Phục vụ hoạt động giám sát, VPQH;
- Các Thứ trưởng;
- Vụ GDĐH, Vụ CTHSSV, Cục NGCB;
- Lưu: VT, TH.

BỘ TRƯỞNG

Phùng Xuân Nha